עה א ב מיי׳ פ״ד מהל׳ עדות הלכה ז סמג

עשין קט טוש"ע ח"מ סי

בו ג טוח"מ סימן שנ:

לו דה מיי פ"ג מהלי גניבה הלכה ה טור

:סד מ״ח

ים מיני פ"ד מהלי איסורי מזבח הלי ח

סמג לארן שמו:

מוסף רש"י

דבר. על פי שנים עדים יקום דבר שלם, ישתלם כל

הממוז על פי עדים השנים,

וכת אינה מעידה אלא על

שליש החותה. והיינו שליש

דבר ולא דבר שלם, הואיל

ואין שני עדים מעידים

על כל הג׳ שנים (רשב״ם

קשרי אלבעותיה (סנהדרין

ל:) תחת אותו מקוס (נדה נב:). בכריסה. כאותו

מקום (רשב"ם ב"ב נו:).

קלוטה. נמוך האויר, כמי שהונחה. לארץ

(גיטין עט.)**. אתנן אסרה**

תורה ואפילו בא על

אמר. ונתן לה עלה באתנן, אמר, פוא ואסור לקרבן, דאתנן סתמא כמיב, לא

שנא אמו לא שנא פנויה, ואע"ג דאי חבעה ליה

בדינא קמן תן לי אתנני, לא מחייבינן ליה, דהא קם ליה

נהרבה מיניה, כי יהביה ניהלה אתנן הוא, אלמא

אפילו במקום מיתה נמי רמו תשלומין עליה אלא

שאיו כח לענשו בשתים.

שנון כנו נפנטו בשנים. אבל ידי שמים לא יצא עד שישלם, דאי לא רמו

תשלומין עליה כי יהביה ניהלה מי הוה אתנו, מתנה ניהלה מי הוה אתנן, מתנה בעלמא הוא דיהיב לה, אי

נמי אי תפיס לא מפקינן מיניה, כך שמעתי מפי מורי הזקן והביא לי מורי

ראיה על זה (ב"מ צא.).

ל) וב"ב נו: סנהדרין ל: פו:], כ) ב"ב נו: סנהדרין

ל:, ג) [וע' בנדה נב: ובפרש"י דהתס], ד) רש"ל

מ"ו, כ) [שבת ד.: לו.

גיטיו עט.ן. ו) ב"מ לא..

והיא אילו. ע) וב"מ מו.ז.

י) [דף עט.], ל) [ד״ה לא], ל) [ד״ה שעקירה], לא], לא

דאת על גב דעדי ביאה צריכין לעדי קרושין. פירוש כל זמן שלא הוחוקה באשת איש:

למעומי שנים אומרים אחד בגבה כו'. ולא דמי לשנה ראשונה בפני שנים כו' דהתם ראו כל מה שהיו יכולין לראות

מתניתין [דגיטין] כרבנן:

באומר לו עקוץ תאינה מתאינתי בו'. וֹחֹ״ת והיכי דמי עקוץ תחינה מתחינתי כמו עקוץ תאינה מתאינתיך:

במאן כרבי עקיבא דאמר קלומה

חלפתא אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שרבי עקיבא חולק בדבר שהיה הרבי עקיבא אומר ברבר ולא חצי דבר אמר אביי אפילו תימא רבי עקיבא מי לא מודה רבי עקיבא בשנים אומרים קידש ושנים אומרים בעל דאע"ג דעדי ביאה צריכי לעדי קדושין כיון דעדי קדושין לא צריכי לעדי ביאה דבר קרינא ביה ה"ג אע"ג דעדי מביחה צריכי לעדי גניבה כיון דעדי גניבה לא צריכי לעדי מביחה דבר קרינא ביה ורבגן האי דבר ולא חצי דבר למעומי מאי מאלמעומי מאחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריםה האי חצי דבר וחצי עדות הוא יאלא למעומי שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה הני אמרי קמנה היא והני אמרי קטנה היא: גנב ומכר בשבת [וכו']: והתניא פמור אמר רמי בר חמא כי תניא ההיא רפמור יבאומר לו עקוץ יי(לך) תאינה מתאינתי ותיקני לי גניבותיך אמרי וכיון דכי תבע ליה קמן בדינא לא אמרינן ליה זיל שלים דמחייב בנפשו הוא הא מכירה נמי לאו מכירה היא אלא אמר רב פפא יבאומר לו זרוק גניבותיך לחצרי ותיקני לי גניבותיך כמאן כר"ע דאמר סקלומה כמי שהונחה דמיא דאי כרבגן כיון דממיא לחצר ביתו קנה לענין שבת לא מחייב עד דממיא לארעא הבאומר לא תיקני לי גניבותיך עד שתנוח רבא אמר לעולם כרמי בר חמא ייאתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו ואי תבעה ליה קמן בדינא מי אמרינן ליה קום הב לה אתנן אלא אע"ג דכי

הלפתח. שם אביו של רבי יוסי: בשנים אומרים קידש. פלוני את האשה בניסן: ושנים אומרים בעל. איש אחר באייר: דאע"ג דעדי ביאה. הבאים להמית לריכין לעדות קדושין דאי לא קידשה איכא למימר פנויה היא: כיון דעדי קדושין לא לריכין לעדי

ביתה. דבלתו נינהו שוו לה קמתי אשת איש ליאסר על כל העולם: דבר הוא. אף עדות של ביאה קיים ונהרגת: הכא נמי כו'. עדי גניבה חייבו ליה כפילא בלאו עדי טביחה. אבל הני דעדות חוקה שלשתן הכיתות לריכות זו לזו: למעוטי אחד אומר אחת בגבה וכו'. וקאתו לשויה גדולה לענין עונשין או לענין שיהו קידושיה קדושין: בגבה. שיער ראיתי בהשרי אלבעותיה: חלי דבר. שיער אחד: וחלי עדות. עד אחד יש לשער ופשיטא דלאו עדות היא: אכתי קטנה היא כו'. הלכך לא מצטרפין. אבל לגבי חוקה כולן מעידין שהיה מוחזק בה: עקון סאינה. לקוט תאינים מתאינתי בדמי הגניבה בשבת וכן עשה ונתחייב מיתה: והא אי מבע ליה. בעל התחינה ללוחט: סבדינת. לומר החזר לי תחינים שלקטת או תן לי מה שמכרת לי בדמיהן: לה המרינן. לגנב זיל שלים חשתכח דלאו מכירה הוא שוואמאי משלם ד׳ וה'): זרוק גניבה לחלרי. בשבת וחני חתן לך מעות וכן עשה קנחה לוקח חה נתחייב מיתה: כרבי עקיבא דאמר. בהזורק (שבת דף מו.): קלוטה כמי שהונחה. הזורק מרשות לרשות כיון שהלטה האויר נתחייב משום שבת נמלא חיוב שבת וחיוב מכירה באין כאחד שאויר חצר קנה ללוקח דכיון דסופו לנוח כמונח דמי: אסרה חורה. להביא לבית המקדש לכל נדר: ואפינו בא על אמו. ונתן לה טלה באתננה אסור ואף על גב דאי לא סום יהיב לה ניהלה ש והואיל תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה קיים לה תנאה דהא מתחייב בנפשיה הוא:

קא תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה זיל הב לה כיון דכי יהיב לה הוי אתנן הכא נמי אע"ג דלענין תשלומין אי תבע בדינא קמן לא אמרינן ליה זיל שלים

כמי שהוגחה דמיא. ואם חאמר לרבי עקיבא נמי כיון דמטא לאויר חלירו חייב לענין שבת דרשות היחיד עולה עד לרקיע ולענין קנין לא קני באויר עד דמטי לתוך המחיצות כדמוכח בגיטין בהזורק (דף עט. ושם) גבי הוא מלמעלה והיא מלמטה כיון שילא מרשות הגג מגורשת ומוקי לה כגון שמחיצות התחתונות עודפות על העליונות וי"ל דהכא איירי שזרק לחצר דרך פתח או דרך חלון ולא מעל מחיצת החצר וא"ת ומ"ש דבגיטין נקט רבי והכא נקט רבי עקיבא וי"ל דהכא נקט רבי עקיבא משום דאיירי בסתם חצר שאין מקורה דרבי לא אמר קלוטה כמי שהונחה דמיא אלא ברה"י מקורה כדאמרינן בריש שבת (דף ה. ושסף) דאמר ביתא כמאן דמליא דמיא אבל רבי עקיבא אית ליה אפילו ברשות הרבים שאין מקורה ובגיטין נקט רבי משום דאוקמא כשמחילות התחתונות עודפות דלרבי עקיבא לא מלי למינקט דלדידיה אפי׳ בלא מחיצות כלל כמו ברה״ר אים ליה כמי שהונחה דמיא בריש שבת וס״ד דלרבי אפילו במחיצות בלא קרוי אמרינן כמאן דמליא דמיא אי נמי למאי דבעי לאוקמי כרבי איירי בחצר מקורה: לעברן שבת לא מחייב עד דניחה בחצר. וא״ת וכיון שהקנין בא בין עקירה להנחה אים לן למימר קם ליה בדרבה מיניה כדאמרינן בליש אלו נערות (כמובות דף לא. ושםי) דאמר רבי אבין זרק חץ מתחילת ד׳ לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו פטור עקירה לורך הנחה הוא ולפי מה שמפרש רבינו תם דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ורבי ירמיה דאמר בהניזקין (גיטין דף כב: ושםש) גבי מנסך משעת הגבהה קני מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך לית ליה הגבהה לורך ניסוך הוא הדין דלית ליה עקירה לורך הנחה אתי שפיר דפריך הכא אליבא דרבי ירמיה ונראה לר"י דהוי מצי לשנויי דעקירה צורך הנחה הוא אלא לדברי המקשן שלא היה סובר טעם זה משיב ליה דמשכחת ליה שפיר באומר לא תקנה גניבותיך עד שתנוח:

אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו. מימה דמנ"ל הא וי"מ משום דאמר בהבא על יבמתו (יבמות דף נע: ושם) דאתנן כלב ומחיר זונה מותרין מדכתיב גם שניהם ולא ארבעה ומדמיעט אתנן כלב שהוא במיתה ש"מ באשה כה"ג הוי אתנן ואין נראה פירוש זה דאטו מי כתיב ולא ארבעה שניהם כתיב ונאמר שניהם ולא שלשה ולא אתא למעוטי אלא מחיר זונה ונראה לפרש משום דעיקר אתנן בעריות הוא דכתיב כדמוכח בפ׳ כל האסורים (תמורה דף כט: ושם) דזונה דגבי אתנן בחייבי כריחות משתעי וא״ת דלמא כי אסר הכתוב אתנן כגון שאמר לה אדם אחר הא לך טלה זה ושכבי עם בנך דבההוא לא מחייב מיתה ושייך אחנן כה"ג כדתנן בפרק כל האסורים (שם דף כע. ושם:⁰⁾ האומר הא לך טלה זה וחלין שפחחך אצל עבדי ר"מ אומר אינו אחנן וחכמים אומרים הרי זה אחנן ואפילו ר"מ לא קאמר אלא משום יאו כן שכט וא וחוקן שפחתן מהכ עבור ל מ תוחה מדין לחברים מותחים אל אלים מחוקן לי" דפשטי דקרת דלת תבית אחוק אתפים דיש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית וחירן ר"י דפשטי דקרת דלת תבית אחוק אתנן ווע" מוסי בטרות נו: ד"ה זונהן: ארדו תבעה ד"ה בו". אע"ג דמוקמיה בע"ו (דף סג. ושם) דקתי אתנן בחצרה מטעם זה לא היה נאסר ולא חשיב אתנן אלא מתנה בעלמא ועיקר טעמא דאתנן כדמסיק הכא בע"ו (דף סג. ושם) דקתי אתנן בחצרה מטעם זה לא היה נאסר ולא חשיב אתנן אלא מתנה בעלמא ועיקר טעמא דאתנן כדמסיק הכא

מ) וד"ה מנסרו, נ) ד"ה כגון, תורה אור השלם 1. לא יַקוּם עֵד אַחַד ר. יא יְּקוּם נֵּוּ אֶנוּ בְּאִישׁ לְכָל עְוֹן וּלְכָל חַטְּאת בְּכָל חַטְא אֲשֶׁר יֶחֶטָא עַל פִּי שְׁנֵי עַרִים אַן על פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דְּבָר: דברים יט טו יָקוּם דְּבָר:

גליון הש"ם גמ' דבר ולא חצי דבר. עיין הוריות דף ד ע״ל תום׳ ד״ה קרי: רש״י ד״ה בדינא לומר החזר לי תאינים. עיין סנהדרין דף עב ע״א ול״ע:

רבינו חננאל (המשר)

אם הביאו שתי שע[רות]

[לגיטין ולקידושין]

. ולמכור בנכסיהן, אם באו שני עדים והעידו כי... מקום תורפה שערה אחת ובאו אחרים ואמרו כי ראינו בכריסה שערה אחת אחת, קטנה היא. וכל שכן אם עד אחד אומ׳ אחת בגבה ואחד אומ׳ חצי דבר וח[צי] עדות היא. וכבר פסקה בדיני ממונות זוטא כר׳ יהושע בן קרחה, וכן שבבן ישבבת שכשרין ולא שנו מ[שאר] שני חזקה. ואלו עניינים השנויים במשנתינו זו הן הן עשרים ידועין, יש בהן שדינן שוה ויש בהן שדינם מוחלפין. גנב ומכר בשבת חייב ד' וה'. פיר', כיון שאינו מתחייב בנפשו על המכירה. חייב לשלם. והתניא פטור מלשלם, ואוקמה ראמי למתניתא . דקתאני פטור באומ' אדם לגנב עקוץ תאנה מתאנתי בשבת ותקנה לי גניבתר. דאיסור שבת ומכירה באיז כאחד. וכיון דמתחייב בנפשו הוא פטור מן . התשלומיז. ואקשינז עלה. וונשלובון. האקשיבן בלה, וכיון דאלו תבע ליה בעל תאנה לגנב לקמן ואמ׳ לו תז לי הגנבה שמכרת לי בתאנה שעקץ בשבת, לא מחייבינן ליה לשלם, דבשעה שעקץ הוא ולפיכך פטור הוא מן התשלומין. נמצאת שהמכירה אינה מכירה, וכיון שאין שם מכירה אמאי תניא פטור, ודאי לאו בר תשלומין ופירק רב פפא באומ׳ אדם לגנב זרוק גניבתד לחצר יתוב הדון גניבון כחבו ותיקנה חצרי גניבתך בעת שתנוח על הקרקע, דכיון דזרקה ונחה על החצר זכתה לו חצרו וקנהו ואינו צריך לתבעו לפנינו

להוציא מתחת ידו שכבר

איסור שבת וגניבה באין כאחד. ואף על פי שהגנב מתחייב בנפשו על השבת, כגון זה אמרה הבריתא פטור מלשלם. רבא אמ' לעולם כדאוקמה רמי בר חמא, והאי דקשיא לך אילו תבע ליה קמאן ברינא כולי, ודאי אף על גב דכי חבע ליה קמאן בדינא בדמי התאנה שעקץ לא מחייבינן ליה לשלם, אי שלים ליה הגגב מעצמו מכירה מעליא היא. כגון הבא על אמו ונתן לה אתנן, וכי אמו בת מיהב לה אתנן היא, אלא כיון דבתורת אתנן קא יהיב לה הויא אתנן. הכי נמי, כיון דניחא ליה לאקנויי ליה בהכיז ולמיזבז הוו זביניה זביני.

ואף על גב דעידי ביאה צריכין לעידי קידושין, דבר קרינא ביה. כיוצא בו עידי גניבה ועידי טביחה דבעידי גניבה לבדם תקן כל גם ביר באות מו כך כדי קרום קרום היה בירבה ביר כל המוחד של חייב בטברית, כשמי נתקיימה על הגנב דין נגבה, אך על פי שעירי טברה צריכין לעירי גניבה שאם אין גניבה אינו חייב בטברית, כשמי שהעידו עמהם עידי טביהה דבר קרינא ביה. ובהני, אפילו ר' עקיבה מודה ונמצאת מתניתין אפילו לר' עקיבה. דאמ' עידי קידושין מעידין שקידשה ראובן ושנים אחרים מעידין שבא עליה אחר זולתי ראובן דברי הכל דנין אותה כאשת איש. דבנן דמכשרי הללו שלוש כתות בחזקה, האי דבר דכת' רחמנא למה לי, ואתינן למימר כגון הני דאמור רבנן בחזקת בודקין

באותה שנה ורב אלפס פירש משום דהתם מהני סהדותייהו לענין פירות שאכל בשנה ראשונה שחייב לשלם אם לא ימנא יותר עדים וטעם ראשון נראה לר"י עיקר דתנן בפרק התקבל (גיטין דף סג:) החשה שחמרה התקבל לי גיטי לריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע אלמא לא חשיב רי האי ווווא חצי דבר אוו"ו דצריכי אלו לאלו דאפי׳ למאן דאמר שליש נאמן כשגט בידו ולא לריכי עדי אמירה לעדי קבלה מ"מ כיון שלריך שנראה הגט בידו חלי דבר הוא אלא ע"כ משום שכל כת רואה כל מה שיכולה ולכאותו באותה שעה ואמיא

אי דקיימא גניבה בחלירו של לוקח בשעת עקילה מאי פריך עלה וכיון דאי קתבע ליה כו' מכירה נמי לא הוי מכירה נהי דמחייב בנפשו מכל מקום קנייה ליה חלירו ללוקח ואלא דליתא בחלירו של לוקח דל חיוב שבת מהכא לאו מכירה היא דהא קי"ל כרב נחמן דאמר ש פירות לא עבדי חליפין ומיהו לפר"ת ניחא דמפרש דהא דפירי לא עבדי חליפין היינו בחורת קנין סודר שמחזיר לו הסודר ולא יהיב לו אלא לקנין בעלמא אבל במכוין להקנות זה תחת זה שוה בשוה בתורת דמים קני ואומר ר"י דהכא לא דייק אלא אלשון מכר דאפי׳ קאי בחצר הלוקח כיון דלא אמר זיל שלים אין זו מכירה אלא מתנה ואף על גב דבתשלומי ארבעה וחמשה מתחייב על המתנה כמו על המכר כדאמרינן לקמןי) מ"מ גנב ומכר בשבת קתני ואין זו מכירה וכך לן

רבינו חננאל

אלא שר׳ עקיבה חלוק . בדבר. שהיה אומ' דבר בובו, שהיה אוט ובו ולא חצי דבר. פיר׳, אמר ר׳ עקיבה עדות גמורה כחזקה אינה אלא גמורה כחוקה אינה אלא כשיעידו שני עדים שאכל פלוני זה קרקע זה שלש שנים רצופות. וכשופי. שנים דבופות, דבשופי, ושיהיה המחזיק ממי שיש לו דין להחזיק, והוא . שבא בטענה. ושאר חוקי שבא בטפנה, ושאו החקה. החזקה. אבל אם יעידו שני עדים שאכלה שנה ראשונה של שבוע ושני עדים אחרים שאכלה שנה שנייה של שבוע ושנים אחרים מעידים שאכלה שורה מצירה שאכירו שנה שלישית של שבוע, אומ' היה ר' עקיבה בזו . אינה חזקה כי שני עדים אינו וווקוד כי שני נודם הראשונים חצי עדות היא וכן של שנה שנייה וכן של שנה שלישית, וחכמ׳ אומ׳ הרי זו חזקה. ואין הלכה בזה כר׳ עקיבה, אלא הרי זו חזקה. אמר אביי אפילו תימא מתניתין כר' עקיבה, דלא אמר ר' עקיבה אלא לעניין חזקה עקיבה אלא לעניין חוקה וכיוצא בה, דלא מיתוקמא שדה זו כחזקת מחזיקיה בעדות כת אחת כלל. אלא ביאה, דבעידי קידושין לבדם בלא עידי ביאה